Evropski parlament
2024-2029

SPREJETA BESEDILA

P10_TA(2026)0053

Razmere na severovzhodu Sirije, nasilje nad civilisti in nujno potrebno trajno premirje

Resolucija Evropskega parlamenta z dne 12. februarja 2026 o razmerah na severovzhodu Sirije, nasilju nad civilisti in nujno potrebnem trajnem premirju (2026/2602(RSP))

Evropski parlament,

– ob upoštevanju svojih prejšnjih resolucij o Siriji,

– ob upoštevanju resolucije varnostnega sveta OZN št. 2254 (2015) z dne 18. decembra 2015 o razmerah v Siriji,

– ob upoštevanju ženevskih konvencij iz leta 1949 in njihovih dodatnih protokolov,

– ob upoštevanju izjav Evropske službe za zunanje delovanje (ESZD) o razmerah v Siriji,

– ob upoštevanju člena 136(2) in (4) Poslovnika,

A. ker ponavljajoči se izbruhi nasilja v različnih delih Sirije, poskusi destabilizacije s strani podpornikov Bašarja Al Asada in sil Daiša ter na splošno veliko orožja v obtoku ustvarjajo razdrobljene in nestabilne varnostne razmere v državi, kar bi lahko ogrozilo obete za stabilno in vključujočo politično tranzicijo pod sirskim vodstvom; ker imata Iran in Rusija sicer manjši vpliv na sedanje razmere v Siriji, vendar drugi akterji, kot sta Izrael in Turčija, to državo še vedno uporabljajo kot prostor medsebojnega posrednega rivalstva;

B. ker načrt sirskih oblasti, da državo centralizirajo, ne ustreza avtonomiji, ki se je razvila v severovzhodni Siriji; ker so sirske oblasti za doseganje svojih ciljev vzporedno z vojaškimi akcijami začele politična pogajanja; ker so v vojaške operacije, ki potekajo na severovzhodu Sirije, neposredno ali posredno vpleteni ali pa jih podpirajo oziroma nanje pristajajo zunanji akterji, tudi Turčija; ker so sirske oblasti 6. januarja 2026 začele ofenzivo v Alepu in okolici, ki je povzročila smrtne žrtve in razselitev približno 148 000 civilistov,

poškodbe na infrastrukturi ter dodatno poslabšanje humanitarnih razmer; ker se je ta ofenziva pozneje razširila na guvernate Raka, Al-Hasaka in Dir Ezor na severovzhodu Sirije in zlasti v regijah okoli mest Kobane in Kamišli, zaradi česar je severovzhodna Sirija pod hudim pritiskom, kar ima neposredne posledice za varnost civilistov, humanitarne razmere in regionalno stabilnost;

C. ker Sirske demokratične sile obtožujejo sile sirske vlade, da so zasedle naftna polja in jez Tabka ter obstreljevale območje v bližini jezu Tišrin; ker vladne sile obtožujejo Sirske demokratične sile, da obstreljujejo civilne stavbe, kot je bolnišnica Haled Fajr v Alepu, in da so odgovorne za motnje v oskrbi z vodo; ker je bil Daiš, preden je bil poražen, že odgovoren za veliko uničenje v tej regiji;

D. ker je bilo v nedavnih spopadih med sirsko vojsko in z njo povezanimi milicami ter Sirskimi demokratičnimi silami ubitih na desetine civilistov; ker so imeli ti spopadi hude humanitarne posledice za prizadeto prebivalstvo na severovzhodu Sirije, in sicer zaradi ponavljajočih se napadov na osnovno civilno infrastrukturo, vključno z vodnimi objekti, električnimi omrežji in zdravstvenimi storitvami, zaradi česar je približno 400 000 ljudi ostalo brez elektrike, vode, hrane in zdravstvene oskrbe, samo v mestu Kobane, kjer so Kurdi večina, pa je bilo ogroženih več kot 250 000 ljudi; ker je bilo po podatkih Urada OZN za usklajevanje humanitarnih aktivnosti več kot 170 000 ljudi notranje razseljenih v guvernatih Alep, Al-Hasaka in Raka, vključno z velikimi koncentracijami v Kamišliju in Al Malikiji; ker to množično razseljevanje nesorazmerno obremenjuje gostiteljske skupnosti in javne storitve; ker so v razseljeni populaciji predvsem ženske, deklice in fantki, ki so nesorazmerno izpostavljeni tveganjem z vidika zaščite;

E. ker je zaradi zimskih razmer trpljenje le še hujše, pomenijo pa tudi, da ljudje še bolj potrebujejo zavetišča, ki so odporna na vremenske razmere, podporo v hrani, dostop do varne vode, zdravstveno oskrbo in storitve zaščite, zlasti otroci in druge ranljive skupine; ker je dostop do humanitarne pomoči še naprej omejen zaradi hudo poškodovane infrastrukture, nevarnosti eksplozij in stalnih varnostnih pomislekov; ker nedavno odprtje dveh humanitarnih koridorjev olajšuje pretok humanitarne pomoči in gibanje civilistov prek prizadetih območij;

F. ker so mednarodne organizacije evidentirale nezakonite uboje, skrunitve trupel in grobov, prisilna izginotja, samovoljna pridržanja in oviranje humanitarnega dostopa med spopadi, kar bi lahko pomenilo hude kršitve mednarodnega humanitarnega prava in prava človekovih pravic; ker so bili nesorazmerno prizadeti zlasti kurdska skupnost, v njej pa ženske, otroci in druge ranljive skupine; ker so bile zagovornice človekovih pravic, voditeljice skupnosti in borke izpostavljene povečanim tveganjem groženj, ugrabitev, slabega ravnanja in nasilja na podlagi spola; ker je treba ta dejanja hitro,

neodvisno in učinkovito preiskati;

G. ker so imele Združene države Amerike, Francija in oblasti avtonomne iraške regije Kurdistan pomembno diplomatsko vlogo, ko so večkrat poskusile olajšati dialog med Damaskom in Sirskimi demokratičnimi silami, da bi dosegli dogovor ter tako na severovzhodu Sirije preprečili zaostrovanje in ohranili stabilnost;

H. ker je predsednik Ahmed Al Šara 16. januarja 2026 izdal odlok št. 13, s katerim je prebivalcem kurdskega porekla, tudi tistim brez državljanstva, podelil sirsko državljanstvo, kar je prvo uradno priznanje kurdskih nacionalnih pravic, odkar je Sirija leta 1946 postala neodvisna; ker je namen odloka zagotoviti enake pravice in dolžnosti, priznati kurdski jezik kot nacionalni jezik in prepovedati diskriminacijo na etnični ali jezikovni podlagi ali njeno spodbujanje;

I. ker je bil 30. januarja 2026 napovedan sporazum med sirskimi oblastmi in milico zavezništva Sirskih demokratičnih sil; ker je cilj sporazuma stabilizirati krhko premirje in postopoma vključiti vojaške in notranje varnostne enote Sirskih demokratičnih sil v prehodni ministrstvi za obrambo in za notranje zadeve, tudi z umikom s frontnih črt, kurdskim skupnostim pa zagotoviti državljanske pravice in pravico do izobraževanja; ker bo v skladu s tem sporazumom nadzor nad zapori ter naftnimi in plinskimi polji s Sirskih demokratičnih sil prešel na sirsko vlado;

J. ker je mednarodna skupnost odgovornost za varovanje pripornikov Daiša in njihovih taborišč v veliki meri prenesla na kurdske oblasti, ne da bi vzpostavila vzdržljiv mednarodni okvir ali pripravila rezervne načrte; ker so kurdski borci, pa tudi borke, odigrali odločilno mednarodno priznano vlogo zaveznikov svetovne koalicije zoper Daiš, s čimer so neposredno prispevali k varnosti regije, Evrope in mednarodne skupnosti; ker nestabilnost na severovzhodu Sirije resno ogroža boj proti Daišu; ker so zaradi nedavnih spopadov razmere postale negotove in omogočile pobeg več sto pridržanim pripadnikom Daiša; ker natančno število pobeglih še vedno ni jasno; ker so bili nato ponovno ujeti le nekateri od njih; ker centre za pridržanje trenutno varujejo bodisi sirske oblasti bodisi Sirske demokratične sile; ker takšne nejasne razmere pomenijo varnostno tveganje za Sirijo, regijo in Evropo; ker se s postopnim premeščanjem pridržanih pripadnikov Daiša v Irak ta problem zgolj prenaša drugam, obetov za njegovo trajno rešitev pa ni, hkrati pa to Evropo postavlja v nove oblike odvisnosti od zmogljivosti in politične volje tretjih držav; ker so med pridržanimi še vedno državljani EU; ker nerešen ostaja tudi položaj žensk in otrok v taboriščih Al Hol in Al Roj, saj se varnostne razmere slabšajo, humanitarne potrebe pa so še naprej velike; ker je administracija ZDA napovedala, da namerava končati operacijo Inherent Resolve in umakniti svoje vojake, ki se borijo proti Daišu v Iraku in Siriji;

K. ker v severovzhodni Siriji živita kurdska in arabska skupnost in sta bili zaradi grozodejstev, ki jih je izvajal Daiš, več let izpostavljeni nasilju, negotovosti, prisilnemu razseljevanju in kršenju temeljnih pravic; ker Daiš ni grozil le kurdskemu prebivalstvu, temveč tudi Jazidom, ki so postali žrtve genocida; ker so bile nesorazmerno prizadete tudi ženske, in sicer na še posebej grozljiv način;

L. ker je EU še naprej ena največjih donatoric humanitarne pomoči za sirsko prebivalstvo in je pripravljena, da podpre prizadevanja za hitro okrevanje, obnovo in izgradnjo države, in sicer na postopen, pogojen in reverzibilen način ob hkratnem spoštovanju mednarodnih standardov človekovih pravic; ker sta predsednica Komisije in predsednik Evropskega sveta januarja 2026 obiskala Sirijo in napovedala novo politično partnerstvo, da bi podprla mirno in vključujočo tranzicijo in spravo v Siriji, skupaj s celovitim svežnjem finančne podpore v znesku približno 620 milijonov EUR za leti 2026 in 2027; ker je Komisija odtlej napovedala mobilizacijo 150 milijonov EUR iz finančne rezerve EU za Sirijo za naslednji dve leti, da bi podprla politično tranzicijo, družbeno-ekonomsko okrevanje, ustvarjanje delovnih mest in krepitev zmogljivosti;

M. ker je EU sprejela pomembne ukrepe za ublažitev gospodarskih omejitev za Sirijo, vključno z začasno prekinitvijo ali odpravo nekaterih sankcij, ki vplivajo na ključne gospodarske sektorje;

N. ker mora biti vsaka pomoč EU za razvoj, obnovo ali stabilizacijo še naprej strogo pogojena z oprijemljivim in preverljivim napredkom pri zaščiti civilistov, spoštovanju dogovorov o premirju, stanju človekovih pravic in zaščiti vseh delov sirske družbe;

1. odločno obsoja vsa nasilna dejanja nad civilisti, vključno z izvensodnimi usmrtitvami, prisilnimi izginotji, samovoljnimi pridržanji, prisilnim razseljevanjem in poškodovanjem civilne infrastrukture; poudarja, da lahko ta dejanja pomenijo hude kršitve mednarodnega humanitarnega prava in v nekaterih okoliščinah vojna hudodelstva; je zaskrbljen zaradi verodostojnih poročil OZN, mednarodnih nevladnih organizacij in humanitarnih organizacij o kršitvah človekovih pravic v zadnjih tednih, zlasti o kršitvah pravic kurdskega prebivalstva, vključno z več primeri skrunitve trupel, tako moških kot žensk, vandalizmom na pokopališčih in domnevno uporabo nevodenega streliva na civilnih območjih; poziva, naj se hitro preiščejo kazniva dejanja zoper civiliste, ki naj bi jih storile vladne sile in milice; poziva sirske oblasti, naj vsem ustreznim organom OZN, med drugim neodvisni mednarodni preiskovalni komisiji za preiskavo Sirske arabske republike, zagotovijo popoln in pregleden dostop;

2. izraža globoko zaskrbljenost zaradi vse slabših humanitarnih razmer na severovzhodu Sirije, zlasti na kurdskih mestnih območjih, med drugim Kobanija, Manbiža in Kamišlija, v katerih so bile pogoste

motnje osnovnih storitev in škoda na civilni infrastrukturi ter so jih zaznamovali množično razseljevanje, neustrezna prehranska varnost ter omejen dostop do zdravstva, vode in sanitarnih storitev; opozarja na razmere v obleganem Kobaniju, kjer civilno prebivalstvo trpi; zahteva stalne in varne humanitarne koridorje do vseh obleganih in prizadetih območij severovzhodne Sirije, vključno s Kobanijem; zahteva, da se mednarodnim humanitarnim organizacijam civilne družbe omogoči neselektiven dostop do območij v stiski; poziva EU in njene države članice, naj povečajo humanitarno pomoč in psihosocialno podporo za prizadeta območja, tudi za ženske in dekleta, ter zaščitijo zagovornice človekovih pravic in organizacije civilne družbe, ki jih vodijo ženske, v Siriji;

3. pozdravlja nedavni sporazum med Sirskimi demokratičnimi silami in sirsko prehodno vlado; ponovno potrjuje, da še naprej neomajno podpira premirje ter priznavanje državljanskih in izobraževalnih pravic Kurdov; poziva vse strani, naj se vzdržijo vseh dejanj, ki bi lahko privedla do ponovnega stopnjevanja nasilja, ter naj spoštujejo obstoječe dogovore o premirju in podprejo mehanizme, s katerimi se spremljajo in ohranjajo zaveze o premirju;

4. poziva vse regionalne akterje, tudi Turčijo, naj se vzdržijo vseh vojaških akcij ali podpore oboroženim skupinam, ki bi lahko ogrozile premirje, zaščito civilistov in možnosti za vključujočo rešitev; obsoja nadaljnje vojaško posredovanje in agresijo Turčije v severovzhodni Siriji, vključno s smrtonosnimi napadi na civiliste in civilno infrastrukturo v mestih s kurdsko večino in provincah ob meji med državama; poziva turško vlado, naj nemudoma ustavi vojaško vmešavanje v severovzhodni Siriji in omogoči pogajanja za mirno rešitev med sirsko prehodno vlado in sirskimi demokratičnimi silami; poziva Komisijo, Evropsko službo za zunanje delovanje in države članice, naj v dvostranskih izmenjavah s turško vlado obravnavajo vpletenost Turčije v Siriji ; poudarja, da morajo biti vsi varnostni dogovori skladni z mednarodnim pravom in spoštovati ozemeljsko celovitost Sirije ter ne smejo povzročiti prisilnega razseljevanja ali demografskega inženiringa;

5. ponovno poudarja, da je stabilnost v severovzhodni Siriji še kako pomembna za uspeh celovite, vključujoče in pravične politične tranzicije v Siriji; poziva sirske oblasti, naj zagotovijo zaščito in temeljne pravice sirskih etničnih in verskih skupnosti, vključno z Arabci, Kurdi, suniti, šiiti, alaviti, kristjani, druzi in jazidi; vztraja, da je zaščita etnične in verske raznolikosti Sirije, vključno s polnim priznanjem kurdske skupnosti ter njeno politično udeležbo in enakimi pravicami, bistvena za ohranjanje državljanskega miru ter stabilno in vključujočo Sirijo; poziva sirsko prehodno vlado, naj te pravice vključi v sirsko ustavo, hkrati pa spoštuje ključno načelo ozemeljske celovitosti Sirije;

6. močno obžaluje, da je mednarodna skupnost odgovornost za

varovanje pridržanih pripadnikov Daiša in njihovih taborišč v veliki meri prenesla na kurdske oblasti, ne da bi določila ustrezna politična, finančna in varnostna jamstva ali pripravila rezervne načrte; opozarja, da so varnostni obeti v zvezi s tem slabi, saj se ne ve, kdo bo v prihodnje prevzel upravno odgovornost za centre za pridržanje in taborišča;

7. izraža globoko zaskrbljenost, zlasti zaradi tveganja, ki ga predstavlja pobeg velikega števila borcev Daiša in pripadnikov skupin, povezanih z njim, iz centrov za pridržanje in taborišč na severovzhodu Sirije; opozarja, da bi lahko postopno prenašanje problema pridržanih pripadnikov Daiša na Irak povzročilo nove oblike negotovosti in odvisnost od zmogljivosti in politične volje tretjih držav; poleg tega poudarja, da morajo za vsako premestitev ali izpustitev odraslih borcev in osumljenih pripadnikov Daiša znotraj Sirije ali v tretje države, tudi v Irak in Turčijo, še naprej veljati učinkovita ureditev glede varovanja pridržanih, spremljanja in izmenjave informacij, tudi pri vseh čezmejnih premestitvah, da bi preprečili pobeg ali nenadzorovano gibanje, ter da je treba poskrbeti za ugotavljanje odgovornosti, tako da se zavarujejo dokazi in izvaja pregon v skladu z mednarodnimi standardi in z jamstvom poštenega sojenja; opozarja, da bi premestitve in repatriacije brez učinkovitih zaščitnih ukrepov in nadaljnjega pravosodnega ukrepanja pomenile varnostno tveganje za Sirijo, širšo regijo in Evropo; poziva mednarodno koalicijo, vključno z Združenimi državami Amerike, naj nemudoma sprejme vse potrebne ukrepe za ublažitev tega varnostnega tveganja, in poziva EU, naj v ta namen zagotovi potrebno podporo;

8. poudarja, da so med pridržanimi pripadniki Daiša še vedno tudi državljani EU, kar pomeni neposredno odgovornost držav članic, in da bo v primeru zanemarjanja tega vprašanja ogrožena regionalna in evropska varnost;

9. je seznanjen, da je v Riadu potekala mednarodna konferenca svetovne koalicije za boj proti Daišu, na kateri so se sestali pomembni mednarodni in regionalni akterji in obravnavali varnostne razmere v severovzhodni Siriji; obžaluje napoved administracije ZDA o končanju operacije Inherent Resolve in umiku ameriških čet iz Sirije in Iraka; poziva EU, države članice in podobno misleče države, naj si bolj prizadevajo, da bi preprečile morebiten ponovni vzpon Daiša, ki bi ogrozil varnost Sirije, regije in Evrope; pozdravlja, da se je sirska vlada ponovno zavezala boju proti terorizmu v okviru svetovne koalicije za boj proti Daišu in poziva oblasti, naj si prizadevajo za tesno vojaško in obveščevalno usklajevanje in sodelovanje z mednarodnimi partnerji; poziva države članice, naj okrepijo zbiranje obveščevalnih podatkov o dejavnostih Daiša v Siriji in širšem Levantu ter pomagajo sirskim oblastem v njihovih prizadevanjih za razbitje obstoječih mrež in preprečevanje ponovnega združevanja borcev; poziva EU in njene države članice, naj sprejmejo konkretne ukrepe za zagotovitev dolgoročnega

upravljanja pridržanih pripadnikov Daiša in njihovih taborišč;

10. ponovno poziva države članice, naj vsem svojim državljanom iz taborišč Al Hol in Al Rodž, zlasti otrokom, omogočijo vrnitev v domovino ter odrasle privedejo pred sodišče na pošteno sojenje; poudarja, da sta zanesljiva ocena tveganja in pomoč pri reintegraciji pomembna elementa vsakega procesa repatriacije; poziva sirsko vlado, naj stori vse, kar je v njeni moči, da bi zagotovila uspešen in učinkovit nadzor nad taborišči, in naj se vzdrži vseh dejanj, ki bi lahko opogumila preostale borce Daiša; poudarja, da je treba ženske bolj zaščititi, med drugim z varnim humanitarnim dostopom in spolno občutljivimi storitvami;

11. želi spomniti na odločilen prispevek kurdskih sil v boju proti Daišu in na vlogo bork v tem boju, ter jim izraža priznanje za njihovo odlično sodelovanje z mednarodno koalicijo v boju EU proti terorju, ki ga izvaja Daiš, in proti grožnji, ki jo predstavlja za Evropo, njene prebivalce in glavna mesta; izpostavlja in pozdravlja pogum in odločnost številnih Kurdinj, ki so pogumno vodile boj proti Daišu in so morale prenašati nepredstavljivo brutalnost Daiša; poziva sirske oblasti, naj raziščejo grozljive zločine, ki jih je zagrešil Daiš, zlasti proti jazidski skupnosti; poudarja, da je treba za trajno stabilnost v Siriji priznati žrtvovanje kurdske skupnosti, legitimne varnostne pomisleke in politično zastopanost, kar vključuje zaščitne ukrepe za pravice žensk in njihovo dejansko udeležbo v javnem življenju;

12. poziva sirske oblasti, naj si bolj prizadevajo za vključitev vseh delov sirske družbe v odločanje;

13. poziva Evropsko službo za zunanje delovanje in države članice, naj okrepijo diplomatska prizadevanja za umiritev razmer, zaščito civilistov in povečanje zaupanja v Siriji in njeni severovzhodni regiji;

14. želi spomniti, da je EU ena največjih donatoric humanitarne pomoči sirskemu prebivalstvu; pozdravlja sveženj finančne podpore Komisije v višini približno 620 milijonov EUR za leti 2026 in 2027 ter poziva EU in države članice, naj ohranijo humanitarno pomoč in podporo za zgodnje okrevanje v severovzhodni Siriji, s posebnim poudarkom na zaščiti civilistov, odpornosti lokalnih skupnosti in podpori sirski civilni družbi, neodvisnim organizacijam za človekove pravice in lokalnim pobudam za izgradnjo miru; poudarja pomen predvidljivega večletnega humanitarnega financiranja za Sirijo, da se bo lahko življenjsko pomembna pomoč zagotavljala neprekinjeno in se omogoči zgodnje okrevanje; poudarja, da je pomembno, da se v Siriji uporabi pristop, ki združuje humanitarno pomoč, razvoj in mir; ponovno poudarja, da sta podpora EU in prekinitev sankcij pogojni in povratni;

15. poziva Komisijo, naj sprejme ločeno strategijo za Sirijo in zagotovi smiselno posvetovanje s sirsko civilno družbo in diasporo;

16. poudarja, da mora biti vsako sodelovanje s sirskimi oblastmi še naprej pogojeno z oprijemljivim in preverljivim napredkom na področju zaščite civilnega prebivalstva ter spoštovanjem dogovorov o premirju, človekovih pravic in pravic manjšin;

17. naroči svoji predsednici, naj to resolucijo posreduje Svetu, Komisiji, podpredsednici Komisije/visoki predstavnici Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko, Združenim narodom ter ustreznim sirskim in regionalnim akterjem, ter prosi, naj se ta resolucija prevede v arabščino in kurdščino.